

Kineziološki fakultet

Sveučilište u Splitu

POVIJEST I KARAKTERISTIKE STREET PLESOVA

prof. Vedrana Grčić

Split, 2015.

SADRŽAJ:

Općenito o street plesovima

Waacking

Locking

Breaking (B-boying/B-girling)

Popping

Hip Hop

House

Vogue

Krump

OPĆENITO O STREET PLESOVIMA

Street ples je zajednički naziv za različite plesne stilove nastale u Sjedinjenim Američkim Državama od kraja 60-ih godina sve do početka 2000-ih godina. Većina ih je nastala na ulici (odakle i naziv *street*) i zabavama, dok ih je nekoliko nastalo u klubovima, ali se svejedno svrstavaju pod *street* plesove. Većina *street* plesova svoje korijene vuče iz društvene *party* scene, koja je bila pod velikim utjecajem borbe za ljudska prava 60-ih godina prošlog stoljeća. Svrha društvenih plesova isprva nije bila natjecateljske prirode nego je primarni fokus bio na druženju i socijaliziranju i dobroj zabavi. To je podrazumijevalo zajedništvo i surađivanje te poštovanje prema svima s kojima se plesalo, počevši od plesnih partnera pa do onih s kojim se samo dijeli plesni podij. Plesovi i glazba bili su inspirirani socijalnim pitanjima tog vremena. Bitna je bila uključivost, a ne isključivost.

Afro-američki društveni plesovi uključuju plesove koji svoje korijene vuku u plemenskim plesovima iz Afrike, plesovima koje su plesali robovi na plantažama, društvenim plesovima iz Harlema i jazz plesovima iz filmova i Broadwayskih mjuzikala. Na razvitak *street* plesnih stilova veliki utjecaj imala je i latino zajednica koja je zajedno sa afro-američkom živjela u getu. Mambo, salsa i ostali latino društveni plesovi također su dali izniman doprinos u stvaranju pojedinih *street* plesova.

Na razvitak većine plesnih stilova, pa tako i *street* plesova, utjecala je glazba. Razvitkom različitih žanrova u glazbi razvijao se i ples. Tako u *street* plesovima imamo funk, disco, hip hop i house glazbu, kao i njihove razne podžanrove koji su bili inspiracija za različite plesne pokrete i forme.

Kronološki gledano, plesni stilovi koji pripadaju *street* plesovima su: *Waacking*, *Locking*, *Breaking*, *Popping*, *Hip Hop*, *House*, *Vogue* i *Krumping*. Iako su *street plesovi* nastali u afro-američkim i latino zajednicama kao odraz bunta ili jednostavno spasa od teške situacije u kojoj se većina tadašnje djece nalazila, ubrzo su svojom popularnošću prerasli okvire kvartova i ulica Amerike te se proširili svijetom i postali jedni od trenutno najpopularnijih plesnih stilova koji pleše iznimno veliki broj ljudi.

WAACKING

Waacking kao street/klupski ples svoje korijene vuče u *clubbing* kulturi kasnih 60-ih godina prošlog stoljeća u New Yorku. Svoju inspiraciju Waacking nalazi u filmovima zlatnog doba Hollywooda, glumačkim divama tog perioda i njihovom poziranju. Stoga je i prvo bio poznat pod nazivom Garbo, koji je dobio po glumici Greti Garbo. Kao plesni stil oformio se u Los Angelesu početkom 70-tih godina zahvaljujući Lamontu Petersonu i ostalim pionirima poput Andrewa, Tinkera i Michael Lorda. Naziv Waacking dao mu je Tyrone Proctor, iako je na zapadnoj obali SAD-a poznat i pod drugim imenima kao što su Pinking i Posing. Mnogi misle da je Waacking potekao iz drugog tada popularnog plesnog stila Lockinga. Iako imaju dosta sličnih pokreta, to su dva različita plesna stila, prvenstveno jer se plešu na različitu glazbu. Često ga uspoređuju i s Vogueom za kojeg bismo mogli reći da je mlađi brat/sestra Waackinga, a koji je nastao na istočnoj obali SAD-a sredinom 80-ih godina prošlog stoljeća i pleše se na house glazbu.

Karakteristike:

Waacking se pleše na disco, ponekad i funk glazbu, a ono što ga karakterizira su brzi pokreti rukama, poziranje, ženstvenost i gracioznost. Naglasak je na muzikalnosti odnosno interpretaciji glazbe i ritma snažnim pokretima rukama naprijed nazad, koji se izmjenjuju sa čvrstim, elegantnim i gracioznim poziranjem. Neki od koraka karakteristični za waacking su: *butterfly, octopus, crown, throw and catch, braid into a knot*.

LOCKING

Locking je plesni stil nastao početkom 70-tih godina prošlog stoljeća zahvaljujući Don Campbellocku. Don je pokušavao plesati *party* plesove „The Robot Shuffle“ i „The Funky Chicken“ te je radio to na specifičan način tako da se „zaključavao“. Specifičan korak nazvan je The Lock, a plesni stil locking što je skraćenica od Cambellocking.. Svoju popularnost locking duguje televizijskoj emisiji Soul Train u kojoj je plesala većina pionira i plesača tog plesnog stila. Iako su plesači skupine The Lockers, koju su osnovali Toni Basil i Don Campbell, smatrani pionirima locking stila, postojao je još niz drugih plesača i plesačica koji su svojim originalnim pokretima pridonijeli

njegovom razvitku. Jimmy „Scooby Doo“, Damita Jo Freeman, Greg Campbelllock Jr., James „Skeeter Rabbit“ i mnogi drugi, pomogli su u osmišljavanju i stvaranju temelja lockinga, kao i osebujan stil odijevanja.

Karakteristike:

Locking se pleše na funk glazbu. Iako se kao i svi street plesovi bazira na improvizaciji, postoji cijeli niz plesnih koraka po kojima je prepoznatljiv. *Pacing, Points, The funky guitar, The Scooby doo, The Scoobot, The hitchhike, Stop'n'go, The Skeeter rabbit, Alpha, Wichaway, Knee drop, Leo Walk, Up lock (The muscle man), Wrist Roll (Twirl), The Seek, Hand shakes* su samo neki koraci koji su karakteristični za locking.

BREAKING (B-BOYING/B-GIRLING)

Uz hip hop, breaking (b-boying/b-girling) ili popularnije nazvan *breakdance* najpoznatiji je i najrasprostranjeniji street ples. Nastao je početkom 70-ih godina u New Yorku u četvrtima Brooklyn i Bronx. Termin *break boy* ili b-boy nastao je zbog toga što su plesači plesali na dio pjesme s izraženim ritmovima, a popularizirao ga je DJ Kool Herc nazvavši ih *the breaks*. Breaking je jedini originalni ples hip hop supkulture, koja se sastoji od četiri elementa, a to su uz breaking još DJ-ing, MC-ing i grafiti. Svoju popularnost doživio je početkom 80-ih godina kada se počeo pojavljivati u raznim reklamama i filmovima.

Karakteristike:

Osim atraktivnih „gimnastičkih“ elemenata koji se nazivaju *powermoves*, ostali elementi karakteristični za breaking su *toprock, downrock* ili *footwork* te *frezovi*. Neki od najpoznatijih *powermovesa* su: *windmill, swipes, backspin, headspin, 1990's, flare, turtle*. *Toprock* se pleše u uspravnom položaju, na nogama. Mnogi ga miješaju s *uprocom* koji je nastao u Brooklynu i kojeg obilježavaju pokreti koji oponašaju borbu između dvoje ili grupe ljudi. *Toprock* je inspiriran *uprocom*, ali su na njega utjecali i ostali plesni stilovi i društveni plesovi nastali prije njega. Neki od koraka koji karakteriziraju *toprock* su: *indian step, 2-step, kick side, salsa steps*. Obično se pleše na početku plesnog seta ili izvedbe kao uvod u *footwork* ili *powermovse*. Tranzicije

između toprocka i downrocka zovu se *dropovi*. *Downrock* ili *footwork* predstavlja elemente koji se plešu rukama i nogama na podu. Osnovni elementi u footworku su 6-step, 4-step, 3-step i 2-step, ali se on najčešće izvodi u različitim varijacijama tih koraka te u kombinaciji s *threadovima* (provlačenjima) i *spinovima* (okretima). *Freezevi* su elementi u kojima se plesač najjednostavnije rečeno zamrzne da bi naglasio određeni dio u pjesmi ili da bi završio svoj izlaz ili set. Breaking se pleše na hip hop, breakbeat i funk glazbu.

POPPING

Popping je zajednički termin za više plesnih stilova i tehnika koje su se razvile u 70-im godinama prošlog stoljeća u Kaliforniji. Sam Solomon, poznatiji i kao Boogaloo Sam, smatra se osnivačem stila *boogaloo* i *popping*. Popping je, kao i locking, postao popularan zahvaljujući emisiji Soul Train. Tamo se Boogaloo Sam i njegova grupa Electric Boogaloos prvi put pojavila i predstavila različite plesne tehnike koje obilježavaju plesni stil popping. Inspirirani viđenim na televiziji, mladi na istočnoj obali osmislili su svoju inačicu poppinga nazvavši ga *electric boogie*. Electric boogie više obilježavaju valovi rukama i tijelom, te robotski pokreti. Medijskom popularnošću breakinga, dugo vremena su se popping i locking, a i electric boogie svrstavao pod jedan termin, breakdance, a kasnije i poplock. Razvitkom tehnologije, putovanjima i predavanjima pionira ovog plesa terminologija poppinga objašnjena je i ispravljena.

Karakteristike:

Popping karakteriziraju brze kontrakcije i opuštanje mišića ruku, nogu, prsiju i vrata. S druge strane, boogalo je mekši, tijelo se kreće pod različitim kutevima s rotacijama kukova, prsiju i koljena. Kao i locking, popping se pleše na funk glazbu, ali i na electro, ili u novije vrijeme instrumental future funk glazbu. Od ostalih plesnih tehnika i koraka koje se svrstavaju pod termin popping potrebno je spomenuti: *animation*, *fresno*, *crazy legs*, *strutting*, *strobing*, *dime stopping*, *floating (gliding, sliding)*, *puppet*, *scarecrow*, *tutting*, *robot*, *waving*, *old man*, *walk out*, *neck-o-flex*, *twist-o-flex*, *master flex* i dr.

HIP HOP

Hip hop je plesni stil nastao u New Yorku sredinom 80-tih godina prošlog stoljeća kao kombinacija *party* i društvenih plesova te *rockinga*, *poppinga* i *lockinga*. Njegovim osnivačem smatra se Emilio Austin Jr. poznat kao Buddha Stretch te njegova skupina Mop Top, koja se dolaskom novih plesača nakon snimanja spota za Michaela Jacksona "Remember the Time" nazvala Elite Force. Originalan naziv za stil je *freestyle hip hop*, jer se kao i svi *street plesovi* prvenstveno bazira na improvizaciji. Svoju popularnost stječe razvojem hip hop i r'n'b glazbe te pojavljivanjem plesača u video spotovima poznatih zvijezda. Uz breaking je zasigurno najpoznatiji i najrasprostranjeniji street ples.

Karakteristike:

Pleše se na *hip hop* i *rap* glazbu iako se, postavši komercijalan, danas pleše u različitim varijacijama i na različite glazbene stilove. Osnovna karakteristika *freestyle hip hopa* je takozvani *bounce*, odnosno poskakivanje. Kombinira se s različitim stilovima *poppinga*, zadržavajući karakterističan *groove rockinga*. Neki od bitnih koraka u hip hopu su: *the running man*, *roger rabbit*, *steve martin*, *bart simpson*, *the reebok*, *bk bounce/kriss kross*, *party machine/spongebob*, *cabbage patch*, *the smurf*, *the wop*, *alf* i dr.

HOUSE

House je plesni stil nastao u klubovima u New Yorku i Chicagu sredinom 80-tih godina prošlog stoljeća, kao kombinacija hip hopa, stepa, latinoameričkih plesova, afričkih plesova, *breakinga* i *capoeire*. House se razvio zahvaljujući glazbi koja se kao žanr oformila u Chicagu. Ime house skraćeno je od riječi Warehouse, kako se zvao noćni klub u Chicagu u kojem se puštala house glazba. House glazba svoje korijene vuče iz disco glazbe, a svoj procvat doživljava razvitkom sintesajzera i ritam mašina. Klubovi u kojima se puštao house privlačili su sve više plesača različitih etničkih skupina, društvenih klasa i orijentacija. Spojem toga i različitih plesnih stilova razvio se house. Razvitak je omogućila i okolina bez predrasuda koja svoja načela ima u osobađanju, zajedništvu i strasti prema glazbi.

Karakteristike:

House možemo podijeliti na: *footwork*, *jacking* i *lofting*. U *footwork* ubrajamo elemente nogama, u *jacking* brze pokrete tijelom naprijed nazad, a u *lofting* elemente koji se izvode na podu. Neki od pokreta karakterističnih za house su: *farmer*, *stomp*, *sidewalk*, *crosswalk*, *salsa step*, *salsa hop*, *loose legs*, *kriss kross*, *scribble*, *swirl*, *dolphin dive*, *tip tap toe*, *pas de bouree* i dr.

VOGUE

Još jedan plesni stil koji se pleše na house glazbu je Vogue. Ime je dobio po modnom časopisu Vogue, odakle su plesači većinom crpili inspiraciju. Za razliku od Waackinga koji svoju inspiraciju ima u filmu, Vogue je inspiraciju našao u modi. Svoju medijsku pozornost dobija zahvaljujući Madonni i njejoj pjesmi te videu Vogue. U početku je bio poznat po imenu *Presentation*, a kasnije i *Performance*. Tek kad se razvio kao plesna forma ustalio se izraz Vogue. Kao i Waacking, potekao je iz *underground* klubova ili kuća u kojem su se održavali *Ballovi*. *Ball* je natjecanje koje organiziraju kuće kojima pripadaju plesači i podjeljeno je u razne kategorije od kojih je jedno i natjecanje u plesu.

Karakteristike:

Razlikujemo: *old way voguing*, *new way voguing* i *vogue femme*. Old way voguing karakteriziraju ravne linije, simetrija, preciznost. Inspiracija za old way voguing bili su i egipatski hijeroglifi te razne poze od modela iz časopisa. New way voguing karakteriziraju fleksibilni pokreti i kontrola ruku, odvajanje u zglobovima ramena i brzi kružni pokreti rukama oko glave. Vogue femme naglašava ženstvene pokrete i na njega su utjecali drugi plesni stilovi balet, jazz i suvremeni plesovi. Za njega su karakteristični trikovi, brzina, graciozni, fluidni pokreti. Vogue femme obilježava nekoliko elemenata: *duckwalk*, *catwalk*, *hands performance*, *floorwork*, *dips* i *dives*.

KRUMPING

Krumping, ili skraćeno krump, energičan je plesni stil nastao na ulicama Los Angelesa početkom 2000-ih godina. Svoje korijene krumping vuče u *Clowningu*, plesnom stilu koji je osmislio Tommy The Clown početkom 90-ih godina prošlog stoljeća. Tommy i njegovi plesači nazvani *Hip Hop Clowns*, oblačili su se i bojali lica kao klaunovi te plesali clowning na zabavama, rođendanima ili na javnim površinama. Clowning je za razliku od Krumpinga manje agresivan, dramatičan i energičan. Tight Eyez i Big Mijo smatraju se osnivačima plesnog stila Krump. Oni su također bili dio Tommyjeve skupine Hip Hop Clowns, ali su je napustili jer su njihovi pokreti smatrani previše sirovim i grubim za clowning. Smatra se da je Krump dobio ime po jednoj hip hop pjesmi iz 1990-ih, a neki mlađi plesači dali su slovima i značenje (Kingdom Radically Uplifting Mighty Praise). Krump uvelike dobija medijsku pozornost 2005. godine kada poznati fotograf i redatelj David LaChapelle snima film *Rize*, u kojem prati živote nekoliko clown i krump plesača. Iako je krump ulični ples, krump plesači se distanciraju od hip hop kulture smatrajući svoj plesni stil kulturom za sebe.

Karakteristike:

Za krump je karakteristično da služi kao katalizator za oslobađanje energije i agresije te ostalih negativnih stvari koje plesači žele izbaciti iz sebe. Naravno, na nenasilan način. Ples je jako energičan s puno agresivnih pokreta. Neki od pokreta u Krumpingu su: *jabs*, *arm swings*, *chest pops*, *stomps*. Pleše se na agresivnije, sirovije i brže ritmove.